

Силабус
навчальної дисципліни
Логіка
2020-2021 навчальний рік

Освітня програма
Спеціальність
Галузь знань
Рівень вищої освіти

Право
081 Право
08 Право
перший / бакалаврський

Викладач (і)	к.філос.н., доц. Іван Іваноч ЛПІЧ
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/lipich/
Контактний тел.	+380663932805
Е-mail викладача:	Lipuch.Ivan.@dhmal.com
Графік консультацій	8.00. Вівторок

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: мислення, судження, умовивід, дедукція, індукція, силогізм, паралогізм, семіотика.

Мета викладання дисципліни полягає в тому, щоб сформувати в студентства основні базові уявлення про форми мислення, надати знань щодо розвитку логіки в історичному та логічному зрізі.

Предметом «Логіки» як навчальної дисципліни є вивчення мислення, зокрема закони й форми правильної побудови думки

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ФК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

ФК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

ФК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Та демонструвати такі результати навчання:

ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

- ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
- ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю
- ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет та значення логіки.

Філософське розуміння процесу пізнання. Чутевий та логічний рівні пізнання. Основні форми відображення дійсності. Мислення і мова. Роль мислення в пізнанні. Форми і закони абстрактного мислення як предмет формальної логіки. Поняття логічної форми. Основні закони логіки. Виникнення та розвиток логіки як науки. Значення логіки в сучасній науці і техніці. Логіка в педагогічному процесі. Оволодіння логікою – умова підвищення культури мислення. Логіка і мова. Мова як інформаційна знакова система. Функції мови. Поняття знака. Види знаків. Предметне і смислове значення знаків. Природні і штучні мови. Основні знаки символічної логіки.

Тема 2. Історія логічних вчень

Традиційний та сучасний етапи розвитку логіки. Доба Античної Греції (Аристотель, Геракліт, стоїки, софісти). Період християнського середньовіччя (Лейбніц, Декарт). Сучасна логіка (Дж. Буль, А. де Морган, Г. Фреге). Історія Вітчизняної логічної думки.

Тема 3. Поняття.

Поняття як форма абстрактного мислення. Мовні форми вираження понять. Зміст та обсяг поняття. Закон зворотнього відношення між обсягом та змістом поняття. Узагальнення та обмеження понять. Види понять за обсягом і змістом. Відношення між поняттями. Порівнювальні та непорівнювальні поняття. Круги Ейлера та діаграми Венна як засоби аналізу відношення між поняттями

Тема 4. Визначення та поділ понять.

Визначення понять. Структура і види визначення. Правила визначення. Помилки визначення. Значення визначення у науці та практиці. Поділ понять. Структура та види поділу. Правила поділу. Можливі помилки в поділі. Значення поділу та класифікації в науці та практиці.

Тема 5. Судження.

Судження як форма абстрактного мислення. Судження і речення. Прості і складні судження. Прості судження та їх види. Розподіленість термінів в категоричних судженнях. Складні судження. Утворення складних суджень із простих. Типи логічних зв'язків між судженнями. Вирази суджень мовою логіки предикатів. Сумісність та несумісність суджень. Логічний квадрат. Модальність суджень. Основні види модальностей.

Тема 6. Складні судження

Умове судження. Єднальні (кон'юнктивні) судження. Розподільні (диз'юнктивні) судження. Логічна структура суджень і тлумачення норм права.

Тема 7. Основні закони логіки.

Загальна характеристика основних законів логіки. Закон тотожності. Закон суперечності. Закон включеного третього. Закон достатньої підстави. Значення законів логіки для наукового дослідження.

Змістовий модуль 2.

Тема 1 Умовивід.

Загальне поняття про умовивід. Види умовиводів: дедуктивні, індуктивні та традуктивні. Судження по аналогії. Безпосередні умовиводи та способи їх утворення. Категоричний силлогізм. Структура й терміни силлогізму. Фігури модусів силлогізму та їх правила. Скорочені й складні силлогізми. Умовні, розділові та умовно-розділові силлогізми. Індуктивні умовиводи та їх види. Підвищення ймовірності висновку в індуктивних умовиводах. Методи наукової індукції. Дедукція та індукція в навчальному процесі. Умовиводи по аналогії та їх види. Використання аналогії у процесі навчання.

Тема 2 Дедуктивні умовиводи.

Загальна характеристика дедуктивних умовиводів. Категоричний силлогізм його визначення та склад. Умовно-категоричний силлогізм. Аксиома силлогізму. Роль умовних умовиводів в аналізі та оцінці наукових доказів. Логічні помилки. Умовиводи із суджень про відношення.

Тема 3 Індуктивні умовиводи.

Поняття про індукцію. Індукція у науковому пізнанні. Спостереження та експеримент. Повна індукція. Індукція через простий перелік. Індукція через відбір фактів. Наукова індукція. Методи встановлення причинних зв'язків між явищами. Зв'язок індукції та дедукції.

Змістовний модуль 3

Тема 1. Логічні основи теорії аргументації.

Поняття доведення. Структура доведення. Пряме і непряме доведення. Поняття спростування. Пряме й непряме спростування тези. Критика і спростування аргументів. Критичний аналіз демонстрації. Гіпотеза як форма розвитку знання. Способи підтвердження та спростування гіпотез. Роль гіпотез в процесі навчання..

Тема 2. Поняття гіпотези та її структура

Поняття гіпотези. Логічна структура гіпотези. Основні стадії розвитку гіпотези : висування гіпотези та її доведення. Види гіпотез: загальна, часткова, наукова, робоча. Версія в логічному дослідженні.

Методи навчання:

- 1) за джерелами передачі й характером сприйняття інформації: лекція, пояснення, бесіда;
- 2) За основними дидактичними завданнями: методи оволодіння знаннями, формування вмінь та навичок, застосування отриманих знань;
- 3) Методи стимулювання: метод навчальної дискусії, метод створення дискусій.
- 4) Методи контролю та самоконтролю: метод тестового контролю, метод письмового опитування.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Для успішного засвоєння програмного матеріалу з курсу «Логіка» студент зобов'язаний:

- не запізнюватися на заняття;
- не пропускати заняття, а в разі хвороби надати довідку;
- самостійно вивчити матеріал пропущеного заняття;

- системно і регулярно працювати з навчальною і науковою літературою; – конструктивно підтримувати зворотній зв'язок на всіх заняттях;
- брати активну участь у навчальному процесі;
- своєчасно і акуратно виконувати завдання для самостійної роботи;
- відключити мобільний телефон під час занять;
- бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів;
- участь у контрольних заходах (поточний контроль, модульний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль);
- будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності, у порядку, визначеному чинним законодавством.

Студент успішно навчається, якщо послідовно набирає кредити, необхідні для здобуття ступеня бакалавр. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж 50 балів за даним курсом. Якщо накопичувальний бал нижче 50 балів, здобувач вважається неуспішним і може бути відрахований.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

- мультимедійне забезпечення курсу: мультимедійний проектор, мультимедійна дошка, ноутбук.
- дистанційне навчання в системі Moodle, Zoom

Система оцінювання та вимоги:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
77-89 65-76	добре	
58-64 50-57	задовільно	
20-49	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-19	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел

Основна:

- 3.Гетманова А.Д. Логика. Учебник для ВУЗов. М. «В.Ш. « 1986.
- 4.Жеребкин В.Є. Логіка - Харків 1995.
- 5.Жоль К.К. Вступ до сучасної логіки. – К., 2002.
- 6.Жоль К.К. Логика в лицах и символах . – К., 2000.
- 7.Маковельский А.О. История логики М.,1967.
- 8.Сборник упражнений по логике. Под ред. А.С.Клевчени й В.И. Бартона. Минск,. 1990.

- 9.Хоменко І.В, Алексюк І.А.. Основи логіки– К. 1996.
10. Кириллов В.И. Старченко А.А. Логика. М. 1982
11. Руденко К.П. Логіка. К. 1979.

Додаткова:

1. М.В.Попович и др.Структура и смысл.. – К. 1989.
2. Логика в лицах и символах. К.К.Жоль – М. 1993.
12. Кондаков Н. И. Логический словарь-справочник – М. 1986.
13. Краткий словарь по логике. под ред. Д.П.Горского – М. 1991.
14. Горский Д.П. Логика. – М. 1963.
15. Философский энциклопедический словарь. М., 1989.
16. Философская энциклопедия. Т. I - 5.